

Bijlage Richtlijnen filosoferen

Een filosofisch gesprek is gericht op gezamenlijk nadenken, het samen met anderen verdiepen in het hoe, wat en waarom van een bepaalde kwestie. In een filosofisch gesprek gaat het om vragen over de betekenis van begrippen, onze kijk op de werkelijkheid en over morele oordelen. Een filosofische vraag kan je dus stellen zonder eerst op zoek te gaan naar feiten. Er is geen voorkennis over het onderwerp nodig.

Het filosofisch gesprek stapsgewijs:

- Stel de vraag: Waarom bewaren we?

Als het stil blijft geeft de docent teams de beurt om te vertellen wat er in het middelste vakje van hun placemat staat.

- Inventariseer welke antwoorden er zijn.

De verschillende antwoorden weerspiegelen waarschijnlijk de verschillende kanten die aan de kwestie zitten.

Bijvoorbeeld: We bewaren omdat we geen informatie kwijt willen raken. Of we bewaren omdat we herinneringen veilig willen stellen. We bewaren omdat we willen leren van de geschiedenis. We bewaren omdat we bang zijn vergeten te worden etc.

- Met vervolgvragen breng je de dialoog op gang.

Stel vragen als:

Wie wil er reageren op...?

Wie wil iets vragen aan..?

Luister en vat samen met een grondhouding die uitstraalt: 'Ik weet het ok niet, vertel het me maar'.

- Daarna wordt het tijd om te verdiepen.

Stel verdiepende vragen als:

Waarom willen we het verleden kennen?

Wat zou er anders zijn als we het verleden niet zouden kennen?

Kunnen we leren van de geschiedenis?

Is het erg om te vergeten?

Is het onze verantwoordelijkheid om te bewaren?

Kies één of twee van de bovenstaande (of andere relevante) vragen die aansluiten bij het gesprek.

Je kan ook een ander

- Andere invalshoek voor vervolgvragen

Wat moet er bewaard blijven?

Maakt het verschil of iets alleen voor jou bewaard moet blijven of voor het hele gezin?

En voor een stad?

Voor een land?

Waarin zit het verschil?

- Verdieping

Hoe weet je wat er nu bewaard moet worden voor later?

Wat zou er anders zijn als er niets bewaard werd?

- Afronding

Wat kunnen we concluderen over bewaren?

Waarom bewaren we?

Heb je na vandaag nieuwe gedachten over bewaren?